



AMICS DE LA SARDANA
de l'A. E. TALAIA
VILANOVA I LA GELTRÚ
NADAL de 1987

TOT UN ESDEVENIMENT MUSICAL

Amics de la Sardana té el goig de comunicar als seus socis i amics i als aimants de la música, de Vilanova i comarca, que el dia 2 de gener proper, dissabte, a les 10 de la nit, al temple de Santa Maria de la Geltrú, se celebrarà l'audició d'EL MESSIES, de Händel, que ens oferirà la POLIFÒNICA DE PUIG-REIG, sota la direcció de Ramon Noguera, amb 60 cantaires i 5 solistes, amb la participació de 15 músics de l'Orquestra Ciutat de Barcelona.

NO US HO DEIXEU PERDRE!

La vostra perfumeria



VILANOVA I LA GELTRÚ

FOTOGRAFIA



Greco, 23

815 20 46

Automòbils

ARNABAT

Agència oficial FIAT

Vendes: Rbla. Vidal, 2
Taller: Rbla. Exposició, 71-73

Calçats

VIDAL S.A.

Sabata i complements

Rbla. de la Pau, 65

815 46 21

*Tot per al bany i la cuina.
Rètols publicitaris - Aigua, gas i electricitat.*



Menéndez Pelayo, 24 - 815 04 34



AUTOCARS VILANOVA, S.L.

Rbla. Principal, 59 - 893 13 50 i 893 16 00

Cafeteria

Rosales

Xurreria

Rbla. Principal, 63

893 10 34

Rellotgeria

SIVILL

Rbla. Principal, 37

893 76 02

Articles de pell
i complements

AIZA

Caputxins, 29

893 06 59

Llanes



Francesc Macià, 94

Basar
Articles d'importació

ORO'EL

Av. Francesc Macià, 90 893 95 52

Mobles. Interiorisme
Complements



Pl. de la Vila, 1 893 66 02

Teixits
Confeccions
Roba de la llar



La Rosa

VILANOVA:

Plaça de la Vila, 2 - Francesc Macià, 2

VILAFRANCA: Sant Joan, 5

PASTISSERIA. BOMBONERIA

Blanch

Mestre pastisser - Artesà del dolç

Francesc Macià, 43 893 06 20

Eines i maquinària per a la construcció.
Ferreteria industrial. Paviments de gres.
Material sanitari i aixetes ROCA.

SIA *f. biosca*
s.a.

VILANOVA I LA GELTRÚ: Francesc Macià, 76 i 84

VILAFRANCA DEL PENEDÈS: Tarragona, 73 - Balmes, 7, 9 i 11

EL VENDRELL: Sant Vicenç, 10

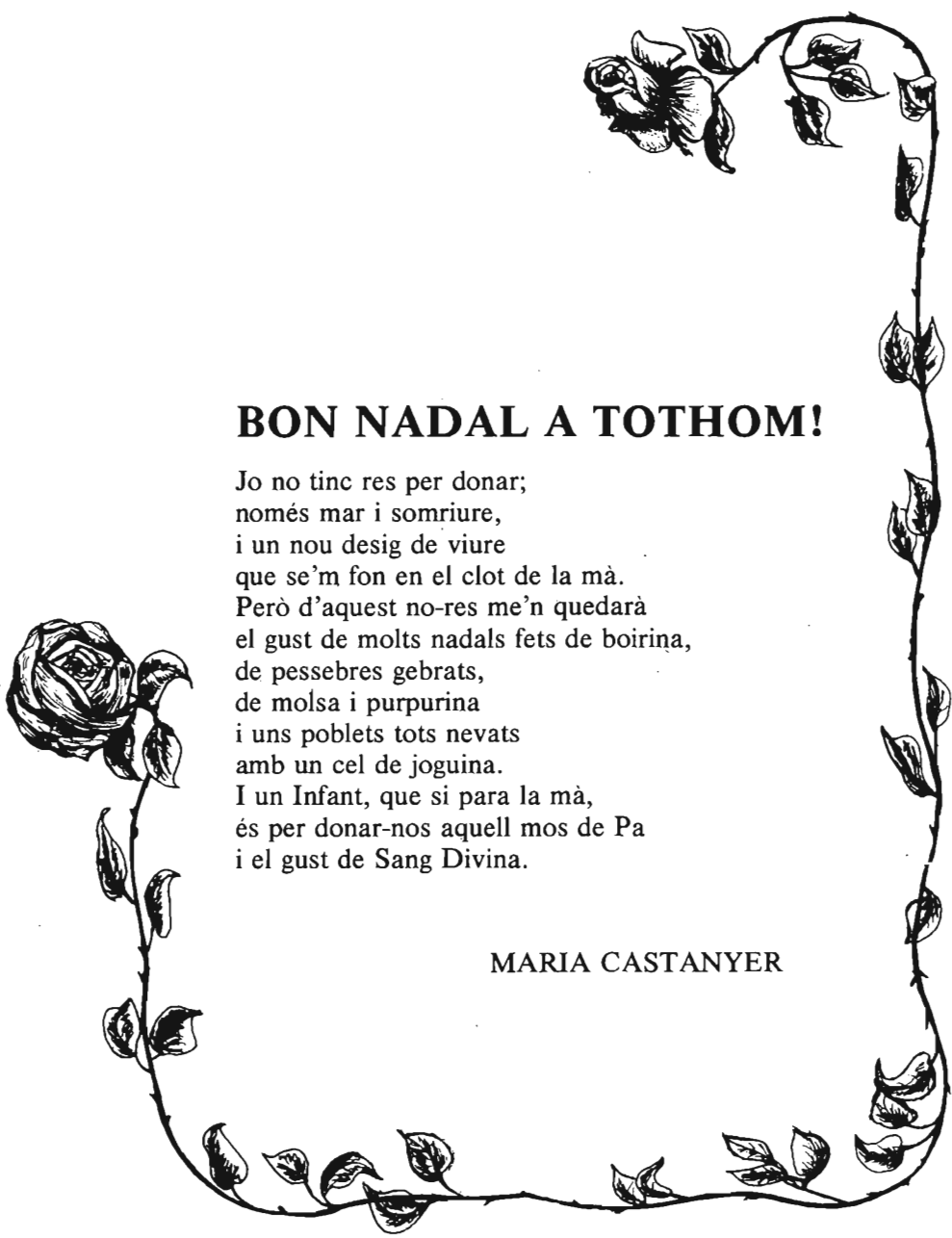
SITGES: Av. Artur Carbonell, 5

Instal·lació i reparació d'aigua, gas i electricitat.
Material elèctric i aigua. Escalfadors.



DE RAMON

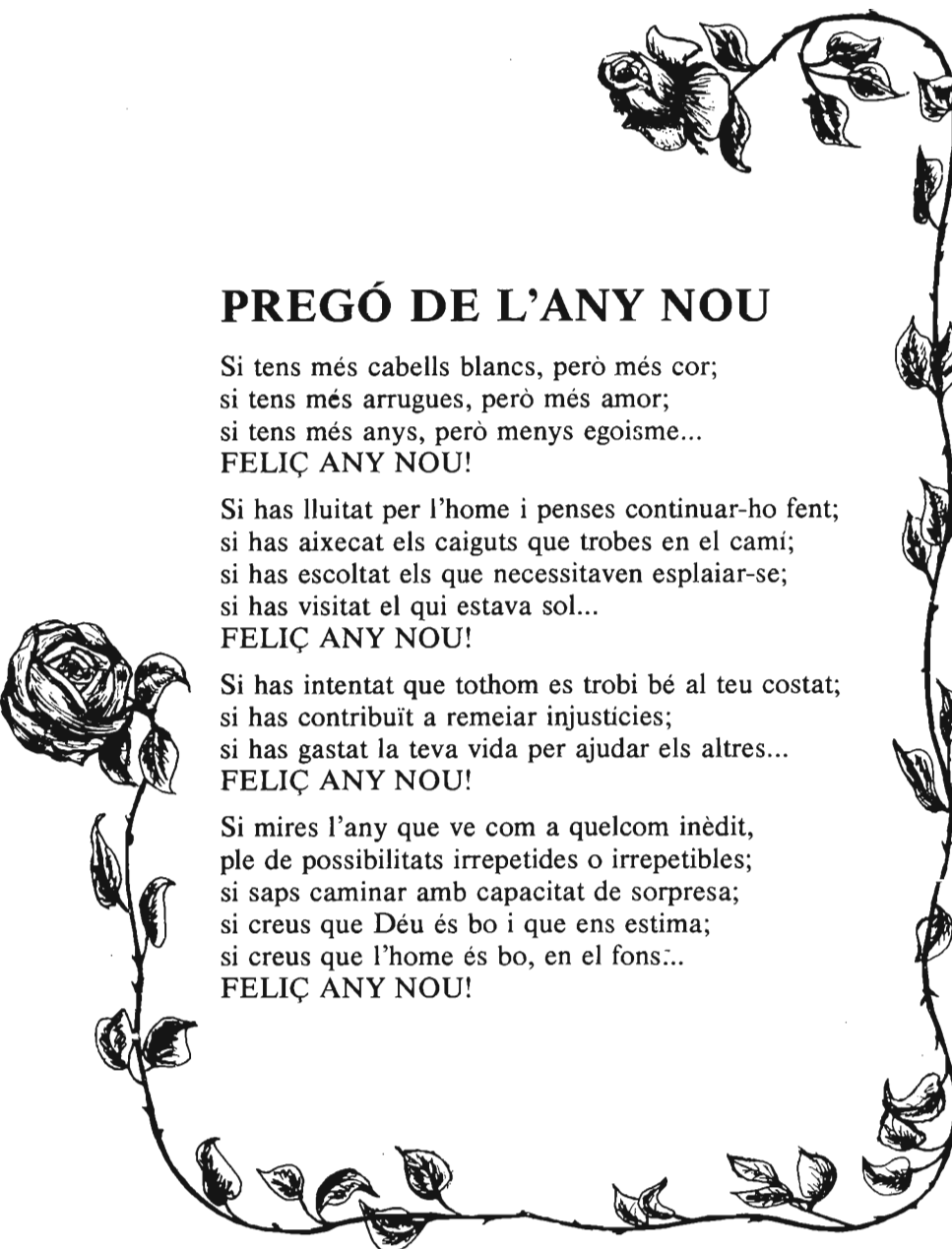
VILANOVA I LA GELTRÚ: Francesc Macià, 63
Carretera de Ribes, Km. 0,5



BON NADAL A TOTHOM!

Jo no tinc res per donar;
només mar i somriure,
i un nou desig de viure
que se'm fon en el clot de la mà.
Però d'aquest no-res me'n quedarà
el gust de molts nadals fets de boirina,
de pessebres gebrats,
de molsa i purpurina
i uns poblets tots nevats
amb un cel de juguina.
I un Infant, que si para la mà,
és per donar-nos aquell mos de Pa
i el gust de Sang Divina.

MARIA CASTANYER



PREGÓ DE L'ANY NOU

Si tens més cabells blancs, però més cor;
si tens més arrugues, però més amor;
si tens més anys, però menys egoisme...
FELIÇ ANY NOU!

Si has lluitat per l'home i penses continuar-ho fent;
si has aixecat els caiguts que trobes en el camí;
si has escoltat els que necessitaven esplaïar-se;
si has visitat el qui estava sol...
FELIÇ ANY NOU!

Si has intentat que tothom es trobi bé al teu costat;
si has contribuït a remeiar injustícies;
si has gastat la teva vida per ajudar els altres...
FELIÇ ANY NOU!

Si mires l'any que ve com a quelcom inèdit,
ple de possibilitats irrepètides o irrepètibles;
si saps caminar amb capacitat de sorpresa;
si creus que Déu és bo i que ens estima;
si creus que l'home és bo, en el fons...
FELIÇ ANY NOU!

HOMENATGE A TOLDRÀ

Amics de la Sardana no podia faltar a honorar la memòria del gran compositor nostre que fou Eduard Toldrà en la commemoració dels vint-i-cinc anys de la seva mort. A ell, el sabem més nostre d'ençà d'aquell octubre de 1945, quan presidí el Concurs de Sardanistes que se celebrà al camp d'esports. Ell hi era com a vilanovi, com a català i com a compositor estimador de la sardana. Ja eren títols més que suficients. I eren uns moments en què molts feien la viu-viu desentenent-se de les falconades que queien damunt el nostre poble. Per això, per a nosaltres, els qui vam viure aquella hora, i el teníem entre nosaltres, ara també ha estat motiu d'estima, de recordança i d'agraïment.

Així fou, doncs, com el 14 del passat novembre, ens dedicàrem a fer-lo present entre nosaltres. Al migdia, al jardí del Castell de la Geltrú, que li és dedicat des de la seva mort, fèrem una ballada de sardanes, amb assistència de nombrós públic, que demostrava que el nom de Toldrà era quelcom que parlava prou clar. Després de l'ofrena d'un ram de flors, Xavier Garcia féu la presentació dels actes del dia amb una petita glossa del que significava l'aportació de Toldrà a la nostra música. A la tarda, al Centre Catòlic, Daniel Flor presentà l'acte fent un repàs de l'actuació del músic i de la persona al llarg de la seva vida. En publiquem a continuació un extracte.



El pare de Toldrà fou un devot, quasi un fanàtic, d'Anselm Clavé. Durant molts anys dirigí el cor de La Unió Vilanovesa. El dia de Tots Sants de 1902, al saló de la societat, es donà un concert i presentà el seu fill Eduard, que només tenia set anys, interpretant algunes peces al violí.

Als 18 anys, Toldrà es trobava a París amb el Quartet Renaixement, fundat per ell. El compositor Ravel, en escoltar una de les seves obres, digué: «Aquest xicot hauria inventat el ritme si no hagués estat inventat.»

Els seus mestres foren Lluís Millet, Antoni Nicolau i Lluís Gàlvez. Després va arrodonir coneixements en les seves estades a París, Berlín i Viena.

Com a director d'orquestra, la seva primera actuació fou als 21 anys, al Palau de la Música Catalana. Pau Casals, quan va crear la seva orquestra, quan havia d'intervenir com a violoncel·lista, cedia la batuta a Toldrà, que l'alternava amb l'Enric, el germà de Casals. També va actuar al front de l'Orquestra Simfònica de Madrid. Va refusar el càrrec de director perquè esperava la creació de l'Orquestra Municipal de Barcelona. Des de la seva fundació, el 31 de març de 1944, hi realitzà una gran tasca. Per aquest mateix motiu va rebutjar altres ofertes de direcció de primeríssimes orquestres europees.

Com a persona, allò que d'ell captivava ara l'extraordinària simpatia, humanitat i senzillesa. Era home que gaudia en la tertúlia familiar, en la reunió íntima, en el petit grup. En el seu tracte amb el públic sempre tenia cura de complaure tothom. Pel que fa a la seva Vilanova natal, la portava al cor. Sempre la tenia a flor de llavis. Vilanova el nomenà fill il·lustre i l'homenatjà la nit de l'11 de novembre de 1945 en un concert al Teatre del Bosc. El 1955 es va celebrar un homenatge al mestre Francesc Montserrat. Toldrà també hi volgué ésser present amb la seva orquestra. Havia d'ésser la seva última actuació a Vilanova. Hi col·laborà la petita Leonora Milà.

Toldrà fou guardonat diverses vegades. Premis Olot, Concepció Rabell, Patxot, Sant Jordi, Albéniz.

El total d'obres seves ascendeix a 98 d'originals i 28 d'harmonitzades. Ultra música de cambra, compongué cançons, amb lletra dels millors literats nostres. Entre elles: L'ombra del lledoner, Cançó de l'amor que passa, Camins de fada, Cançó de l'oblit, Vinyes verdes vora el mar, Romanç de Santa Llúcia, La maledicció del comte Arnau i la glossa de les Danses de Vilanova. De sardanes, en va escriure 35. Les seves sardanes són clares, fluïdes, naturals, plenes d'un gran lirisme. Ell estimava molt la sardana. Deia: «Que per molts anys els músics n'escriguin, les cobles en toquin i la gent les balli!» L'any 1946, convidat especial al Segon Concurs de Colles, celebrat al camp de futbol, per l'estimada Secció Folklòrica, s'hi estrenà la seva sardana «Vilanova», feta expressament per a aquella ocasió.

El 24 de novembre de 1961 hi va haver, al Liceu, l'estrena d'«Atlàntida», de Manuel de Falla, basada en el poema de mossèn Cinto, que fou dirigida per Toldrà. Després fou interpretada a Cadis, també dirigida per ell. Després, de mica en mica, anà decandint.

Ens queda, però, la seva obra, que ens el posa al costat dels nostres grans músics, Pau i Enric Casals, Morera, Manén, Garreta, Joaquim Serra, Antoni Català i d'altres. És un home que honora el nom de Vilanova. Homenatjant-lo ens honorem nosaltres mateixos. Siguem sempre fidels al seu esperit d'art i de cavallerositat.

DANIEL FLOR

“Sóc català de València i vull ser ciutadà valencià d'un Estat català i no un espanyol de València, ni un valencià de l'Estat espanyol (...). Voldria un Estat Català que compregués totes les terres de llengua catalana i el meu País Valencià autònom dins l'Estat Català.”

Carles Salvador (València 1893-1955) Fundador de l'Agrupació Valencianista Republicana.

CAL ENSENYAR HISTÒRIA...

...perquè la història és el tot de la vida d'una persona i d'un poble. El més trist que pot passar a una persona és desconèixer-ho tot dels seus avantpassats. Després, al llarg de la vida, ja li'n vindran d'altres, de tristeses, però seran les «normals» que proporciona la vida. Relacions, salut, treball, amistats; tot restarà exposat a les decepcions, als malentesos, a les traïcions. És, tristament, inevitable. Però una de les principals arrels de la tristesa ve del fet d'ignorar d'on procedim, qui foren els nostres predecessors —avis i pares en l'aspecte personal, mestres i capdavaners en el col·lectiu—. No poder dir: els meus avis eren de Palafrugell, i ja hi vivien els seus avis des de molt antic. Ell es deia Joan i era terrissaire, pagès o teixidor. Ella era filla d'uns arenyencs, i encara es guanyava el pa fent de puntaire. Eren una gent generosa, o escarransida, assenyada, o donada a la bohèmia, catòlics, o indiferents.

Això és el que fa que hom trepitgi terreny ferm i no sorra que amolla. És el millor carnet d'identitat que podem tenir. Som d'una nissaga familiar concreta, aquesta i no una altra. De la qual ens podem vanter o n'hem de dissimular els defectes. Però és la nostra; això ens basta. Uns altres podran tenir noms més il·lustres, amb més prestigi, però a nosaltres, que no ens llevin aquells a través dels quals ja vam començar a néixer i a viure.

En el terreny col·lectiu passa el mateix. És indispensable conèixer els estols d'homes i dones que amb l'acció, política, social, religiosa, amb el pensament, amb la manera d'ésser i de vibrar, han format part del nostre país, que n'han estat mestres i conductors.

Fins ara hem demanat que els nostres petits tinguessin uns coneixements com més amplis millor de la nostra llengua, de la nostra literatura. Fa només quinze anys enrera estàvem a bastants graus sota zero. Comencem, tot just, a estar un xic pel damunt. Però el fred encara és intens. Ara ja hi ha infants i adolescents que tenen nocions elementals de llengua. N'hi ha alguns que, fins i tot, ja es veuen amb cor de posar-s'hi de valent. Però hem d'ésser exigents en més, mai en menys. No hi ha ningú que es queixi de tenir massa salut. I quan la malaltia ha estat greu, no hi ha ningú que no faci els impossibles per tal de consolidar-la, d'assegurar-la.

Els qui tant ens estimen, els senyors i amos de la «meseta», sempre diuen: «Esos catalanes, cuanto más se les da, más piden. ¡Qué gente!» Però, és clar, ja es comprèn que ni ens han de donar res ni ho hem de demanar. Ho hem de fer. Hem de fer que infants i joves, a les escoles, a la universitat, als centres culturals, de paraula i per escrit, en conferències, personals, radiofòniques o televisives, cada vegada siguin més coneixedors d'on vénen, de quines són les parets mestres que han aguantat el nostre edifici nacional. Perquè, del contrari, només amb la llengua,

podria passar —pot molt ben passar!— que la nostra gent fos traïdora a la manera d'ésser catalana. La llengua és vehicle, però cal que sigui essència, i només ho pot ésser quan està connectada amb la història.

Feu una prova, a la menuda. Pregunteu a la nostra gent jove vilanovina, als adolescents que ja treuen el cap a la vida, i pregunteu-los aspectes concrets de la ciutat on han nascut, on viuen, pregunteu-los quins són els noms de les persones que l'han ajudat a fer, i n'obtindreu respostes molt abstractes. Vol dir que trepitgen terreny estantís.

Això, passeu-ho a l'àmbit més ampli dels homes i dones que han estat pilars indispensables del poble català. Serà esgarriós el desconeixement. En quedareu escruixits. Com si els ho preguntéssiu dels lapons o dels xinesos. Només quan hi hagi un bon gruix de jovent que sàpiga qui han estat els nostres antecessors patris, podrem pensar que hi seran conseqüents. Només s'estima allò que es coneix. Amor llunyà i calor a l'hivern són impossibles. L'amor vol tracte, contracte. Només llavors estarem en el camí de fer un poble que sap el que vol.

Per això és indispensable que, de bon començament, a l'escola, s'ensenyi la història local, comarcal, nacional. De moltes de les matèries que s'hi ensenyen, la vida els en deslliurarà. No serveixen de res. Les que verament serveixen per fer homes conscients d'un país conscient són les que aparentment no són utilitàries, però dona la casualitat que són les que fan que les persones siguin persones i no «trastos» inútils, subjectes a tota mena d'abjeccions.

XAVIER GARCIA

LES ENTITATS SARDANISTES A ESTUDI. El Departament de Cultura de la Generalitat ha fet una enquesta a entitats i grups amb l'objectiu de conèixer la realitat de l'associacionisme en l'àmbit cultural de Catalunya. L'esmentada enquesta, que ha estat resposta afirmativament en un gran tant per cent, qüestionava la viabilitat d'entitats sardanistes, la finalitat prioritària de la qual seria:

Potenciar la presència del món

sardanista en l'àmbit cultural del país.

Presència dels joves en la sardana.

Normalització de la sardana en els mitjans de comunicació.

Promoció d'un arxiu bibliogràfic, musical i audiovisual.

Creació d'una escola de monitors.

Foment de l'ensenyament de la música per a cobla.

“Hem de ser molt ambiciosos (...) per una Catalunya rica, completa, tan independent com sigui possible i tan lliure com sigui possible. I aquesta limitació (...), no l'entenc en el sentit universal pel qual jo poso sempre limitacions d'independència a tots els pobles, perquè els voldria tots interdependents i agermanats...”

Manuel Serra i Moret (Vic 1884-Perpinyà 1963). Economista, diputat. Milità a la Unió i al Moviment Socialista de Catalunya.

UN NOU LLIBRE SOBRE LA SARDANA

Hi ha qui diu, i fins i molts ho accepten, que la sardana, com a dansa, és en crisi. Per alguns, es troba en camí d'extinció o decadència. Per altres, és ben viva encara, a nivell de carrer, de plaça.

Deixarà de ser vivent, algun dia, en el poble català, la nostra sardana? És pur folklorisme ballar, avui, la sardana?

Per treure un xic l'entrellat de tot això, us recomano que llegiu el recent llibre, publicat per l'editorial Dalmau, "*La sardana. Dansa nacional. Dansa viva*", escrit pel conegut historiador i escriptor Josep Mainar.

A la introducció ens diu que entre el Romanticisme i la Renaixença Catalunya reprenia la volada de la llengua i de la literatura. L'esperit social i col·lectivista s'harmonitzava amb les modestes germandats o mútues de previsió. A les entitats corals resplendien les paraules vives de sempre. I alhora apareixia la dansa cabalística, que resol cada u, en companyia. La sardana, social com és, té comunes revifades al compàs d'alienes situacions político-militars.

Ens diu també que la concreció de l'antiquíssima dansa grega en una forma original, autòctona, comporta avui, encara, problemes històrics de no fa cent anys.

Tracta els temes amb la desimboltura i rigor que el caracteritzen, i demostra tenir una visió clara, justa i personal dels orígens de la dansa catalana, des de les antigues comparses del contrapàs, en les seves variants, i la sardana curta fins a la llarga.

Ens parla de com en els anys vint no hi hagué tantes colles de sardanistes primerencs com en els anys 1945, fet, diu, que només s'explica per l'escrúpol instintiu dels infants a l'afiliació falangista.

No passeu per alt el capítol "*Després de l'estrall bèl·lic*", especialment l'apartat "*De les tenebres a la penombra*". Paràgrafs com aquests: «Havia d'ésser rera els anys de la victòria de Franco, que intel·lectuals i polítics, a l'emigració i al propi país, titllarien el respir, el bategar de la sardana, com el cap-i-pota, el porró, la barretina, l'escorrialla social del país que maldava en la sofrença viva i, per mantenir i intensificar la pròpia identitat. Mentre l'intel·lectual elucubrava formes ideals, s'esdevenia que, a l'interior, hom neutralitzava l'opressió bo i mantenint la identitat, i mostrar-ne l'extensió. La germanor en la dansa i el so de la cobla eren el gran incentiu. I si el patiment de la gent gran ho procurava, l'esperit de la quitxalla era decisiu en els dies d'ofec.

«El carrinçle ha volgut veure, en les rotllanes públiques que branden en sentit de testimoni, una intempestiva reivindicació nacionalista; com uns "*Segadors*" d'estar per casa. I la referència més immediata és d'acollir-se a la locució 'folklore', entesa en els preceptes d'exhibició vulgar de dansa en alienes

bodegues o cafès (...); filòsofs i intel·lectuals, des de l'exili estant, es planyien que la gent de l'interior no aprofitava les hores vagaroses altrament que en el 'folklore'.»

Fa referència a dos articles de Joan Fuster publicats a «El Correo Catalán» el 24 de desembre de 1961 amb el títol *“Escrúpulos sobre el folklore”* en què, esmentant l'afecció que tenien els romàntics vers tot allò que deixa de tenir vigència social, com sempre passa, deia que els temps actuals aconsellen que el folklore sigui embalsamament, concretant que «Ballant sardanes, o cantant El noi de la mare —no cal dir-ho—, hom no soluciona res; reservem al folklore l'afecte i l'interès que sentim vers els museus...»

Sobre aquest últim aspecte, pregunto també jo ara: els museus, els hem de considerar momificats o de debò els hem de fer més vius i dinàmics?

El 18 de febrer de 1962, Joan Fuster digué a *“Lugar de la sardana”*: «La frase esmentada m'ha valgut una carta molt amable, on se sosté que la sardana no és folklore. Allò que caldria aclarir és si aquesta 'vigència social' de la sardana respon només al seu encís, intrínsecament, o esdevé promoguda per motius que li són aliens: o sigui, si és ballada per ballar o bé es tracta d'una 'galvanització' simplement patriòtica...

«Endemés, i tornant a la meva, soluciona res la sardana? Ben cert, i el corresponsal m'ho fa veure: ara com ara, ¿'què', ni 'qui', soluciona res en aquest país? Allò que se'n diu 'solucionar', no res ni ningú.»

En relació amb aquesta afirmació, Mainar diu: *“Aleshores ens serà permès d'insistir en el valor dels qui, com els sardanistes, es manifesten fidels; i dels qui s'han anat redreçant, respecte dels qui s'aclofaren, i encara del jovent que ha sabut triar.”*

Mainar ens fa veure de la manera que ara els promotors sardanistes de comarques i del «cap i casal» —després de criticar-los perquè recorren pidolant a les autoritats, perquè per aquest camí tornarem a raure a les brases inicials— sovint s'apleguen, com a Vic i Manresa, per estudiar la situació actual de la sardana, per a trobar-hi el desllorigador que a l'autor li sembla proper.

Si és veritat que hi ha crisi —que no vol dir mort, sinó en tot cas malaltia—, no ha arribat ja l'hora que a Vilanova i la Geltrú, com a cap de comarca, es faci una trobada per cercar solucions per millorar tota la cultura popular en tots els seus variats aspectes?

CATALUNYA INDEPENDENT!

És un llibre de Carles Lladó i Badia, editorial El Llamp, que convé que llegeixi tot català que tingui un bri de dignitat, un mínim de sentiment patriòtic. Es pot dir que la lectura és obligada per a tot aquell que se senti ben nascut a la nos-

tra terra i vulgui viure-hi plenament lliure, sense condicionaments com els actuals que encara ens atenallen.

En començar el primer capítol, l'autor ens diu: «Canvien hàbits i costums, corrents, modes i opinions però, malgrat l'època uniformant que ens ha tocat viure, l'arrel queda. I, com arrel que s'endinsa a la terra i fa fructificar branques i flors, Catalunya arrelà dins meu i m'ompli el cap d'ocells.»

Ens fa falta, a tots nosaltres, la *conscienciació nacional de poble*, que hauria d'animar tot el nostre ésser, amb viu sentiment que impregnés tot el nostre fer. Perquè hem de saber i mentalitzar-nos que:

«Catalunya és una nació completa. Amb el seu territori i la seva llengua, amb la seva història i la seva cultura, Catalunya és la nació sense estat més completa d'Europa. I per *retrobar la seva absoluta identitat* sols li fa falta tornar a esdevenir *Estat sobirà*, que és el fi irrenunciable de tota nació.

«La Catalunya *administrativa* actual, situada al nord-est de la península ibèrica, és un dels cinc Països Catalans i, des de 1714 —pel 'derecho de conquista' segons digueren ells— forma part de l'Estat espanyol.»

Llegiu-lo tot. Val la pena d'aturar-se en el resum de «La història» que fa en el capítol 3 i meditar-lo bé per assimilar-ho i arribar així al darrer, el 32, EL FUTUR, per assumir tots que

EL FUTUR DE CATALUNYA NO ÉS LLUNY I ARA COMENÇA.

Crec, jo, que això no és un optimisme exagerat, sinó una esperança que hem de fer realitat, perquè, com digué Antoni Rovira i Virgili, a «La Publicitat» el 28 d'agost de 1923: «Per a nosaltres, el *nacionalisme és la tendència que proclama el dret de tota nació a tenir el seu Estat i a organitzar lliurement la seva vida pròpia*», és encara i per sempre actualitat. Ànim, doncs, i sense defallença, per fer que CATALUNYA sigui més EUROPA. I per assolir-ho, «potser molts no podran fer migdiada, però ens aguantarem», com diu en Carles Lladó.

Jo m'hi apunto. I tu, què penses fer?

Llegeix el llibre i anima't per la lluita.

CONCEPTES DE FOLKLORE

A Ciutadella hi ha el Col·lectiu Folkloric, un equip de treball que esmerça el seu temps en l'estudi del folklore menorquí i publica els seus Quaderns. Al meu davant en tinc tres. Un d'ells conté la conferència que va donar l'1 de setembre de 1979 en Francesc de Borja Moll amb el títol esmentat a l'encapçalament, en ocasió de retre un homenatge a la memòria del Dr. Francesc Camps i Mercadal. Diu d'aquest metge: «...les hores que no dedicava a la medicina no eren hores perdudes, perquè les dedicava a estudiar les essències més íntimes de la vida popular menorquina que en aquell temps (havia nascut al si d'una família

d'Albranca el 1852 i va morir al mateix 'lloc' del Mitjorn Gran) encara eren presents en els diferents aspectes de la pagesia.

«El Dr. Camps era un autèntic pagès i un admirador i estudiós de la pagesia, i va dedicar llargues vigílies a replegar les manifestacions culturals de la gent del camp. El caire flac de la pagesia era la falta d'escola: o no sabien llegir, o en sabien molt poc; i açò explica el concepte desfavorable en què els tenia la gent de ciutat: però sense sebre de lletra, molts de pagesos conservaren uns valors culturals que molts d'homes més instruïts desconeixien. Aquests valors han estat descoberts i apreciats en el segle passat, i el seu estudi, avui estès per tot el món, ha estat batiat amb el nom anglès de 'folklore', que vol dir 'ciència del poble'.

«El folklore té un camp d'estudis molt gran, perquè s'aplica a investigar i catalogar tot allò que existeix dins el poble no alfabetitzat, i que generalment no té autor conegut. En aquest aspecte entenem per 'poble' el conjunt d'homes que desenrotllen les seves activitats conforme a normes tradicionals, transmeses de pares a fills i no alterades per la cultura científica, per la mecanització sistemàtica ni per la industrialització en gran escala.

«Lo folklòric o tradicional acaba allà on comença lo lletrut i científic llibresc.

«Lo folklòric significa respecte inconscient a la tradició, continuïtat d'allò que s'ha trobat establert, i renovació únicament a base d'influències de fora 'no cercades'.

«Lo lletrut i científic llibresc significa estudi, intenció d'aplicar nous coneixements i noves formes, amb renovació i aportació exterior 'conscient i cercada'.

«Lo folklòric i tradicional és l'arada romana, el molí de vent, la sinia, el teler de fusta, la cançó de bres d'una dona pagesa.

«Lo cosmopolita i evolutiu és l'arada mecànica, el teler d'acer mogut elèctricament, el vestit dictat pels modistes de París, un scherzo de Chopin...

«S'ha usat i s'usa molt la paraula 'folklore'. Fins i tot jo diria que s'usa massa, i convindria reduir el seu ús quan donam a la paraula un sentit seriós; perquè el nom de folklore s'ha desacreditat molt aquests cinquanta anys darrers. Tant és així que avui en dia sentim a dir sovint 'Això és folklore' amb el sentit de: això és cosa fluixa, aparent, sense consistència.

«La paraula 'folklore' s'ha desacreditat perquè s'ha falsificat el seu concepte. S'ha donat com a folklore només una petita part d'allò que és patrimoni de la ciència popular, i encara aquesta petita part s'ha falsejat en convertir-se en exhibició, en espectacle i en negoci de cara al turisme. Així han arribat a quedar com a símbol del folklore espanyol el torero i les castanyoles, com si la vida dels pobles hispànics no tingués altres coses que tauromàquia i 'baile flamenco'. I referint-nos a Mallorca, la gent té com a folklore les cançons pageses i els balls amb calçons amb bufes i amb rebosillo, i poca cosa més.

«El concepte de folklore s'ha vist limitat i reduït a un cercle molt estret, quan en realitat el folklore és una de les coses més extenses i més complexes, perquè afecta tota la vida popular. En el folklore hi entra tot, des de les coses més baixes i materials fins a les més espirituals i delicades, mentre responguin a les

característiques que he indicat de tradició inconscient i evolució passiva i no cercada.

«Per açò actualment els estudiosos solen substituir la paraula 'folklore' per la locució 'cultura popular' o 'cultura tradicional'. Aquesta darrera és la millor; perquè cultura popular pot ésser interpretat com a cultura barata o gratuïta, com a ensenyança de nivell baix. En canvi, cultura tradicional expressa sense confusió possible la característica essencial d'allò que era abans el folklore: la tradició, o sia, la transmissió d'una cultura de pares a fills sense influències o amb un mínim d'influències externes.»

A tots aquests conceptes, molt ben expressats per F. de B. Moll, ve a tomb afegir que en tota anàlisi de la nostra tradició, cal considerar que hi estan implicats elements progressistes (renovadors o adaptadors) i conservadors, perquè, com digué també a Ciutadella Victori Planells, del grup UC, el gener de 1981 en una conferència donada a l'Ajuntament amb el títol CULTURA POPULAR SONORA D'EIVISSA, hi ha respostes i valoracions diferents. Segons Planells, l'entesa no es produeix perquè els sectors socials que generen les pautes culturals tampoc no són els mateixos ni tenen idèntics interessos. «Cada grup social té la seva cultura. Si la cultura oficial i hegemònica s'insereix dins tot el teixit social mitjançant els aparells ideològics, la cultura popular serà la cultura de la resistència, d'alliberament de les classes subalternes en el seu marc nacional. El combat cultural per a fer hegemònics els continguts populars ha d'ésser eix de l'alliberament.

«Per a fer possible l'hegemonia d'aquesta cultura és important el seu enriquiment.» I en aquest context cita Alan Stivel, que diu: «En el centre de la meua música hi ha el caràcter bretó, cèltic, però hi ha també un component mundial.»

Aquests criteris comportaven uns aclariments a la resposta d'alliberament sintetitzada en les paraules de Gramsci: «Es pot dir que fins ara el folklore s'ha estudiat com a element pintoresc. Caldria estudiar-lo com a concepció del món i de la vida enfrontada a les concepcions oficials del món.»

Jo em permeto afegir com a resum dels conceptes expressats per personalitats molt enteses, que el caràcter propi i d'entitat de cada ètnia que té una rel casolana i nacional convé que s'enriqueixi amb altres corrents, els més propers possibles, com, per a nosaltres, els de caràcter cultural dels Països Catalans, pel que teneu de comú amb les variants respectives, i que es projectin universalment, sense caure, no obstant, en continguts d'uniformitat que no siguin prou ni pròpiament progressistes.

ÀNGEL OLIVÉ I GATELL

Recordeu:

FESTA DE SANT ESTEVE. Migdia. Plaça de la Vila.
BALLADA DE SARDANES. Cobla Neàpolis.

RECORDANT I VIVINT

El passat novembre, amb motiu de l'homenatge a l'il·lustre mestre Toldrà, he tornat, després de molts anys, al local del Centre Catòlic. No puc descriure l'emotivitat en trobar-me allà puix que el retrobament de vells companys em féu reviu records de joventut que restaven endormiscats.

A casa nostra, la gran desfeta, encarregada i dirigida per tal d'anorrear Catalunya i sembrar-la de sal, ens arplegà de ple. Perdèrem la guerra per tots quatre costats. Fórem escarnits, menystinguts i ignorats per la «bona gent» d'aquells dies. La meva joventut fou marcada i condicionada per tot un sistema cruel i reaccionari. Fou una meravella de «descobrir» que al Centre Catòlic, on hi havia la Secció Folklorica, acceptaven tothom. La resposta a la meva pregunta, d'aquell home bo, fidel i honrat que fou en Josep Maria Baig, de qui sempre he guardat un record afectuós i ple de respecte, fou: «Ja pots venir quan vulguis.» Des d'aquell moment s'obrí per a mi un món nou, un temps de joventut que fou el més feliç de la meva vida. Encara que mai no vaig ésser gaire bon dansaire ni tenia gaire bona veu per cantar a l'Orfeó ni he tingut traça per interpretar comèdia, l'alegria de viure de ple entre persones, la bona i sana companyia, l'amistat, entre molts d'altres, de l'Antoni Castelló, els germans Lleó, els Prats, els Amells, els Baig, en Daniel Flor, l'Alemanys... La bona companyia, el riure, l'honestetat de tots per a tots, ha fet que al llarg dels temps no els hagi oblidat.

La visita ha estat per a mi tot un retrobament. He vist els fidels i fermes soldats de sempre, sempre disposats. Aquella pinya forta i compacta que jo creia que s'havia obert, i els pinyons de la qual s'havien escampat, continuava. Tots hi eren. Encara que sigui tan breument vull col·laborar en la vostra bona feina, i per Vilanova, la meva vila estimada. Jo visc a Banyeres del Penedès, una petita vila del Baix Penedès, ple de llum i de bona gent, però, ai làs, el cuc de l'enyorament no ha parat mai de fer-me el corcó...

Crec fermament allò que ens deia Pau Vila, l'admirat i estimat mestre: «El solc és profund i la terra oberta és fecunda.»

LOLA TORRENTS

“Nosaltres, els treballadors (...), amb una Catalunya independent no hi perdriem res, ans al contrari, hi guanyariem molt...”

Salvador Seguí, «el Noi del Sucre» (Tornabous 1886-Barna 1923). Secretari general de la CNT.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR:

- Catalònia infèlix (Dissortada Catalunya). D'Edgar Allison Peers.
- Justificació de Catalunya. De mossèn Josep Armengou.
- La sardana, dansa nacional, dansa viva. De Josep Mainar.
- La nacionalitat catalana. D'Enric Prat de la Riba.
- Catalunya light...? De Francesc Ferrer i Gironès.
- El setge. De Tomàs Vergès.
- Retorn a Macià. De J. Carner-Ribalta.

Els bons llibres dels nostres bons autors ens ajuden a tenir una consciència ben desperta en el plet del nostre poble i de les nostres vides. Si no voleu combregar amb rodes de molí, alimenteu la vostra ment i el vostre cor amb allò que han dit els escriptors més conscients del nostre país.

ANÈCDOTES

És una vila petita, pagesa, encerclada de muntanyes. Hi hem passat uns dies de vacances. Passejant pels carrers veiem una cartellera. És escrita a mà, amb retolador. Hi anuncia consultes, horaris, receptes, especialitats. És a cal metge. Es diu Pere González Quesada. Tot és escrit en català.

Poc més enllà entrem a una casa. És a can Grapa. L'amo es diu Tresserres i Compte. Venen els propis fruits del camp: olives, préssecs, raïm. Tot és en castellà. Els dic:

—Per què no ho posen en català? La noia em contesta, un xic tibada:

—Oh, és igual...! Així ens entenem tots.

Li faig veure que som a Catalunya i que el primer que s'ha de tenir és l'estima de la pròpia dignitat. Però no hi entra. No hi arriba.



Una persona ens convida a anar a casa seva perquè ens vol ensenyar una cosa. Ha compost una cançó i la té enregistrada en la cassette, cantada per ella. La cançoneta té per títol «Com Catalunya no hi ha res». Mai no havíem sentit una cosa més insulsa i trivial. Hi surt de tot: la barretina, la sardana, Montserrat i la Moreneta, el porró i la botifarra...

Quan ens n'anàvem li diem:

—Per què els rètols de la botiga i els anuncis no els fas en la teva llengua?

—Ho vaig consultar a un senyor de Barcelona que entén molt en aquestes coses i em va aconsellar que no ho fes, que no m'enredés.

—Ah...!

ACTIVITATS DE L'ANY 1987

Ballades de sardanes. 18 de gener, Els Montgrins, organitzada conjuntament amb els amics de la societat sardanista «Dansaires Vilanovins». - 7 de març, La Principal de la Bisbal. - 30 d'abril, Neàpolis, amb motiu de l'arribada a Vilanova de la Caravana de la Flama de la Sardana, organitzada per les diverses entitats sardanistes vilanovines. - 13 de juny, Sant Jordi i Mediterrània, amb motiu de la Setena Nit de la Sardana. - 10 de juliol, Neàpolis, festa de Sant Cristòfor, a l'ermita. - 31 d'octubre, Neàpolis, dedicada als infants de les escoles. - 15 de novembre, Sant Jordi, al jardí d'Eduard Toldrà, amb motiu dels 25 anys de la seva mort. - 26 de desembre, Neàpolis.

Cap de setmana. 3 d'abril, conferència, per l'historiador Josep M. Ainaud, sobre el tema «Les bases de Manresa i el futur de Catalunya», a la Biblioteca Victor Balaguer. - 4 d'abril,

projecció de la pel·lícula «Un miler de goigs», del cineasta Pau Giralt, sobre el xilògraf vilanoví Ricard Vives i Sabaté. - 5 d'abril, a la Masia Nova, en visita a la llar-museu del nostre mestre de ballarins Joan Magrinyà.

Concerts. 15 de març, al Centre Catòlic, a càrrec de la Coral Sardanista de Puig-reig, sobre el tema «Chorus line». - 4 d'octubre, a l'ermita de Lurdes, per Cobla Neàpolis, amb motiu de l'Aplec de tardor. - 15 de novembre, al Centre Catòlic, per la Cobla Sant Jordi, amb motiu de l'homenatge a Toldrà.

Ball vuitcentista. 14 de març, al Foment Vilanoví, en col·laboració amb aquesta entitat, cobla Neàpolis.

Cursets. Tots els dijous i dissabtes, durant el curs, uns companys nostres ensenyen a ballar sardanes als infants dels col·legis de Santa Teresa i de la Immaculada.

Recordeu el nostre número de la rifa de Nadal:

29.425

i magnífica panera amb nombrosos obsequis nadalencs.

“La nostra regeneració ha de ser filla de nosaltres mateixos. Convencem-nos d'això i que (...) de la capital d'Espanya, res de bon ha de venir-nos (...). Qui ens passaria la mà per la cara el dia en què tota la riquesa de la terra s'esmerçés reproductivament dintre de Catalunya?”

Valenti Almirall (Barna 1841-1904) Republicà federal. Organitzador del I Congrés Catalanista.

CATALANS A AMÈRICA

És amb goig que rebem les notícies d'uns catalans que a Barquisimeto (Veneçuela) han celebrat la seva Primera Diada de Germanor, el passat 7 de juny, amb un programa d'actes dens i variat. Missa, molt participada, amb el cant del Virolai, jocs infantils, sardanes, amb el cant de «La santa espina», dinar col·lectiu i concert i ball de

carrer. Fins i tot, l'edició d'una auca.

El que més alegria ens fa és que els principals promotors han estat els fills i néts del nostre enyorat Josep M. Baig, el qui fou president de la Secció Folklòrica, els quals, verament universals, saben compaginar l'amor a la terra natal amb el reconeixement i estima a la nova pàtria que els acull i a la qual aporten llurs millors dons. Amb gent així es pot anar pel món, sabent que són un exemple de ciutadania i d'homes i dones de bé. Per molts anys!



Necrològiques. El dia 15 de febrer d'enguany ens va deixar, després de llarguíssima malaltia, Josep Ramon Sabaté, el mestre que havia ensenyat les danses catalanes a diverses generacions, ja en temps de la seva joventut, els anys 20, als nois i noies del Foment de la Sardana i, després de la guerra, als de la Secció Folklòrica. Descansi en pau, ell que, sense gaires paraules, va demostrar que estava al servei del

seu poble.

També ens ha deixat el soci Ramir Horro, tan popular, bon amic que sempre féu costat, entusiàsticament, a tot allò que representés vilanovitat i catalanitat, qui, a més, amb la seva màquina fotogràfica al coll, ver personatge local, va demostrar ésser un observador amatent a la vida sardanista a Vilanova.

Amics de la Sardana. Carrer del Comerç, 4. Vilanova i la Geltrú. President: Josep M. Fauquer. Director butlletí: Xavier Garcia. Número 130. Desembre de 1987.

Pequinès

ZOO SAN JOSÉ

El centre més important, en el seu gènere, de la comarca.

Pl. del Xoriguer, 9 - 893 63 32 - VILANOVA I LA GELTRÚ

TEIXITS

Baig

us desitgem bones festes!

Aigua, 28

815 24 69

Cossetània

RESTAURANT



Passeig Marítim, 92

815 55 59

Moda infantil i juvenil

el bicicle



Comerç, 4

893 01 91

VINS I ART

LA CAVA

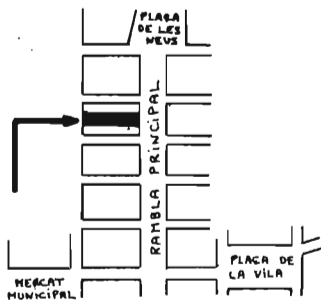
Dr. Fleming, 38

Tel. 8150121

VILANOVA I LA GELTRU

mobles montagut

MOBLES I DECORACIÓ



Rambla Principal, 4

893 09 19



BONES FESTES!

Perfumeria

PAQUITA

ELS MILLORS PRODUCTES

Bones festes!

San't Gregori, 20

893 13 75

GENUINE

Josep Coroleu, 87

815 38 52

CAFETERIA
GELATERIA

AMBIT

Rambla Principal, 68

CAFETERIA

Vila-9

Plaça de la Vila, 9



DISTRIBUIDOR OFICIAL PER
VILANOVA I COMARCA

TALLERS
PUJANTE

Motocicletes - Ciclomotors - Bicycles
Venda - Reparació - Pneumàtics - Accessoris

Rambla Ventosa, 29 815 41 86



**INTER^o
SPORT**

Plaça Soler Gustems, 5 893 04 70
Av. Francesc Macià, 50

mobles
decoracio
1875



Llibertat, 52 - 815 48 44

CISTELLERIA

Pascual

CORDERIA - PERSIANES

Sant Sebastià, 19 - 893 44 49

AUDIOVISIÓ

HI-FI

TVC

VÍDEO

Servei oficial



BONES FESTES!

Llibertat, 3

893 81 54

Gimnàstica sueca. Cultura física. Rehabilitació.
Sauna. Massatge. Gimnàstica amb peses.
Preparació per a tots els esports. Aeròbic.

Gimnàs BELMAR

Francesc Macià, 113-115 - 815 19 21

Gèneres de punt senyores
i senyors. Moda infantil.

Juani

Rbla. Principal, 49 i 64

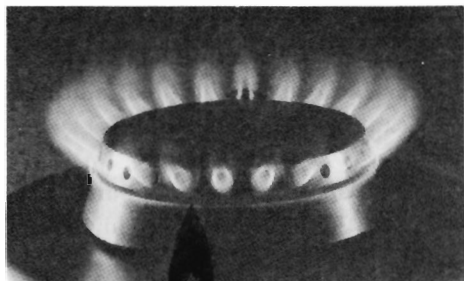
893 22 36

GELATS - TORRONS

Llorens

VILANOVA I LA GELTRÚ

Avui, Gas Natural.



Gas

de catalana de gas

Avui, parlar d'escalfor és parlar de Gas Natural. No hi ha res millor, ni més econòmic, ni més còmode. Gas Natural a la cuina, a la calefacció, per a l'aigua calenta. Gas Natural a casa. Com cal. No permeti que altres energies l'enlluernin. Avui, Gas Natural.

Delegació Garraf
Plaça Miró, 6

893 00 72
VILANOVA I LA GELTRÚ

TIPLAY

esports

Tot l'esport al teu abast

Sant Gervasi, 39 - 893 78 50
Rambla Vidal, 17 - 815 19 17



NOVELTY

Regals per a home

Rambla Principal, 58

893 97 05



Carrer del Mar, 73
Rambla Vidal, 6

EL VENDRELL
VILANOVA

Cafè i Coses



*us desitgem
bones Festes!*

Sant Gervasi, 19 - VILANOVA I LA GELTRÚ